

EXPUNERE DE MOTIVE

la Propunerea legislativă - Legea manualului școlar

În baza prevederilor art. 69 din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, elevii din învățământul de stat și din învățământul obligatoriu particular acreditat/autorizat beneficiază, în condițiile legii, de manuale școlare gratuite, atât pentru învățământul în limba română, cât și pentru cel în limbile minorităților naționale.

La momentul actual, achiziționarea manualelor școlare se face din fondurile Ministerului Educației Naționale, denumit în continuare MEN.

În prezent, regimul manualelor școlare din învățământul preuniversitar este reglementat prin:

1. Legea educației naționale Nr. 1/2011 cu modificările și completările ulterioare;
2. Ordinul ministrului educației naționale privind regimul manualelor școlare în învățământul preuniversitar nr. 5559/22.11.2013, cu modificările și completările ulterioare - aplicabil manualelor pentru învățământul primar;
3. Ordinul ministrului educației naționale privind elaborarea manualelor școlare pentru clasa a V-a în anul școlar 2017-2018 nr. 3411/03.03.2017;
4. Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, cu modificările ulterioare.

Ca urmare a aprobării noilor programe școlare, MEN a introdus manuale școlare noi pentru clasele I, a II-a, a III-a și a IV-a din învățământul primar, urmând ca procesul să se extindă și pentru învățământul gimnazial, începând cu introducerea de noi manuale școlare pentru clasa a V-a în anul școlar 2017-2018.

Toate procedurile de licitație publică deschisă organizate pentru achiziția de manuale școlare s-au derulat parcurgându-se etapele specifice, conform reglementărilor legale: depunerea ofertelor, deschiderea ofertelor, evaluarea ofertelor, comunicarea rezultatelor evaluării, depunerea contestațiilor la Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor (CNSC), emiterea deciziei CNSC, reevaluarea ofertelor conform deciziei CNSC, comunicarea rezultatelor reevaluării, procesul reluându-se de câte două - trei ori. O parte dintre operatorii economici contestatari au atacat în instanță Deciziile CNSC, contestații respinse în mod temeinic și legal de către instanța de judecată. Deciziile CNSC, fiind obligatorii, au fost puse în aplicare întocmai de către CNEE, ca autoritate contractantă.

Ca urmare a întârzierii procedurilor de licitație și a obligativității respectării termenelor legale pentru derularea etapelor licitației deschise, primele manuale noi, pentru clasele I și a II-a, au fost disponibile începând cu data de 15 octombrie 2014, întreaga procedură fiind

încheiată în luna ianuarie 2015. Din aceleași motive, licitația deschisă având ca obiect „Achiziție manuale școlare pentru clasa I, a II-a și a III-a”, care a debutat în aprilie 2015, s-a finalizat în luna februarie 2016. Procedura de licitație deschisă organizată pentru achiziția de manuale școlare pentru clasa a IV-a s-a încheiat în luna noiembrie 2016, după aproape nouă luni de la depunerea ofertelor.

Procedura de licitație deschisă organizată pentru achiziția manualelor școlare la disciplinele pentru care nu au fost oferte în licitațiile anterioare s-a încheiat după 10 luni de la data de depunere a ofertelor.

De remarcat este faptul că, deși procesul de evaluare a ofertelor s-a reluat, pentru fiecare dintre cele patru licitații, și de câte două - trei ori, rezultatele comunicate inițial în ceea ce privește ofertele/ofertanții câștigători, nu s-au modificat.

Ca urmare a aplicării acestor proceduri, la începutul anului școlar 2017-2018, la peste 70% dintre disciplinele clasei a V-a nu existau manuale școlare.

Relevant este și că din cele 108 loturi pentru clasa a V-a, doar 26 au fost ofertate, prin urmare pentru cele 82 de loturi nu a existat nicio ofertă de manual. Per ansamblu, din 2014 până în prezent au fost ofertate doar 19,47% din loturi, aspect care afectează în momentul de față atât o mare parte a cultelor, cât și unele minorități naționale.

Situația loturilor ofertate și neofertate arată astfel:

LOTURI OFERTATE 2014 - clasele I - II: 12

LOTURI NEOFERTATE 2014 - clasele I - II: 12

LOTURI OFERTATE 2015 - clasele I-III: 23

LOTURI NEOFERTATE 2015 - clasele I - III: 104

LOTURI OFERTATE 2016 - clasa a IV-a: 13

LOTURI NEOFERTATE 2016 - clasa a IV-a: 39

LOTURI OFERTATE 2016 - clasele MII minorități: 11

LOTURI NEOFERTATE 2016 - clasele I-III minorități: 96

LOTURI OFERTATE 2017-clasa a V-a: 26

LOTURI NEOFERTATE 2017- clasa a V-a: 82

TOTAL OFERTATE- 47

TOTAL NEOFERTATE- 239

Cu precădere au rămas neofertate loturile mici din punct de vedere cantitativ, precum manualele în limbile minorităților și cele aferente cultelor.

În procesul asigurării manualelor școlare noi, MEN trebuie să finanțeze achiziția de manuale școlare, respectând termenele legale pentru derularea etapelor licitațiilor.

Relevant este și faptul că, în momentul de față, statul plătește, prin MEN, manualele școlare, dar nu are și drepturile de publicare, nefiind proprietarul manuscriselor sau al produselor informatice aferente. Acestea rămân ale editorilor. Prin urmare, orice modificare la manual se poate realiza doar cu acordul editorului.

În acest context, licitațiile de manuale școlare noi sunt mult întârziate din cauza posibilității neîngrădite de contestare repetată a diferitelor etape în derularea procedurii.

Atât timp cât manualele școlare nu sunt considerate un bun de interes public, se riscă

reiterarea anuală a aceluiași probleme.

Manualul școlar este un bun de interes public, principalul instrument de lucru al elevului și reflectă lectura personalizată a programei, realizată de echipele de autori, potrivit diverselor contexte de învățare și grupuri-țintă. Programele școlare - unice pentru fiecare disciplină în parte - presupun concretizări distincte în manualele școlare propuse. Fiecare manual va propune modalități și tehnici de prezentare a informației, realizând interfața și interactivitatea manual-utilizator, astfel încât competențele prevăzute să fie formate/dezvoltate. Ca produs curricular, manualul își are propriile funcții, proceduri de elaborare specifice, construcția lui fiind subsumată raportului funcțional dintre prescriptiv (programa) și autonom (manualul).

Mai mult, însăși programa școlară recomandă lectura ei de către autorii care intenționează să realizeze manuale într-o manieră personalizată, astfel încât să nu se considere programa drept tablă de materii pentru manual, ci ca instrument care reglează opțiunile și demersul editorial. Specificațiile tehnice pentru manualele școlare menționează o serie de cerințe formale (de exemplu, cele legate de forma proiectului de manual școlar, număr de pagini, dimensiuni, număr de culori, tipuri de browsere și tehnologii utilizate în realizarea variantei digitale interactive, număr minim de activități multimedia de învățare interactivă), în timp ce aspectele de concepție sunt proprii ofertantului, acestea trebuind evaluate din punct de vedere metodico-științific. Practic, soluțiile de prezentare a conținutului, metodele didactice utilizate în formarea/dezvoltarea competențelor, concepția manualului sunt aspectele pe care le vizează evaluarea calității manualului.

De importanță deosebită este că prezenta propunere legislativă *Legea manualului școlar* contribuie în mod eficient la îndeplinirea unui obiectiv de securitate națională, și anume „dezvoltarea consolidată, durabilă și adaptată schimbărilor sociale ale marilor sisteme publice (sănătate, educație, protecție socială)", diminuând unul dintre riscurile identificate în Strategia Națională de Apărare a Țării, și anume cel al deficiențelor din sistemul național de educație.

Ca bun de interes public, întrucât este destinat funcționării unui serviciu public, în speță, sistemul de educație, manualul școlar este achiziționat din fonduri provenite de la bugetul de stat respectând principiul eficienței, în baza căruia se urmărește obținerea de rezultate educaționale maxime prin gestionarea resurselor existente.

În situația în care manualul devine bun de interes public, MEN achiziționează conținutul/ conceptul de la autori, iar manualul (ca manuscris, pdf și în variantă digitală interactivă) intră în patrimoniul MEN, evitându-se, altfel, recurența ulterioară pe aspectele care vizează drepturile de autor.

Pentru că nu este rentabil financiar, editurile private nu au în ofertă loturile pentru tirajele mai mici. Prin urmare, la începutul fiecărui an școlar, unde au apărut noi programe școlare, nu au existat toate manualele, aspect care a dezavantajat/discriminat atât majoritatea cultelor, cât și o mare parte din minoritățile naționale, precum și persoanele cu dizabilități.

Calitatea manualelor este asigurată în primul rând prin evaluarea manuscriselor autorilor.

Întrucât eficientizarea demersului didactic și creșterea calității actului educațional din învățământul preuniversitar se fac și prin continuarea programului de modernizare a

manualelor școlare și adaptarea acestora la realitățile societății informaționale, este imperios necesar ca manualele școlare să fie considerate bunuri de interes public.

Subliniem că reforma în asigurarea manualelor școlare în sistemul de învățământ preuniversitar este deosebit de utilă pentru fundamentarea politicilor naționale din domeniul educației, precum și pentru politicile publice din domenii conexe.

Față de cele prezentate, a fost elaborată Propunerea legislativă - **Legea manualului școlar**, pe care o supunem Parlamentului spre dezbatere și adoptare.

În numele inițiatorilor,

Liviu-Marian Pop – Senator PSD

